

En studiecirkel om Stockholms katolska stifts församlingsordning

STUDIEPLAN

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT
DIOECESIS HOLMIENSIS

En studiecirkel om Stockholm katolska stifts församlingsordning

STUDIEPLAN

Församlingsordningen och studiecirkeln

Församlingsordningen består av två delar: den första delen, *församlingsordningen*, behandlar verksamheten i stiftets församlingar. Dess dubbla syfte är att ”formellt reglera” och ge en ”praktiskt vägledning” för arbetet i församlingarna inom Stockholms katolska stift (jmf Biskop Anders inledning till texten). Den andra delen utgör stiftets *valordning*. Dess syfte är att reglera valen till pastoral och ekonomiråd i stiftets församlingar. Denna text är stiftets officiella text. Den gäller församlingarna och Biskopen fastställer innehållet. Det är Biskopen som har godkänt och stadfäst församlingsordningen. Det är också biskopen som beslutar om ändringar i texten. Han kan meddela undantag från dessa bestämmelser.

*Studiecirkeln*s pedagogik handlar om att man tillsammans med andra i en mindre men fast grupp studerar ett ämne, utbyter tankar och reflexioner och därmed söker kunskap i dialog med andra. Studiecirkelns metodik torde därför lämpa sig väl för studiet av församlingsordningen. Det finns flera skäl till detta. Det kan innebära en vinst för församlingens verksamhet om t ex en församlings pastoral- och ekonomiråd tillsammans studerar detta dokument och samtalar om relationen mellan dess paragrafer och det konkreta arbetet i den egna församlingen.

När man studerar en text som församlingsordningen i grupp upptäcker man också tillsammans vad som står i texten. Detta öppnar för att kunskapen om texternas innehåll och dess tillämpning blir rikare, enligt principen – flera par ögon ser mer än ett par.

Bortsett från detta skall man inte heller underskatta det faktum att inläring i grupp kan vara roligare än att själv sitta på sin kammare och läsa. Studiecirkeln kan vara en väg att komma till skott och läsa detta dokument.

Ett ekonomi- eller pastorallråd som tillsammans i studiecirkeln form studerar texterna kommer säkert att lära känna varandra på ett nytt sätt. Studiecirkeln kan innebära teambuilding och ett sätt för nya råd att växa samman. Det kan vara ett sätt att tillsammans hitta former för samarbetet och visioner för församlingsarbetet.

Till studiecirkelledaren

Studiecirkeln sker i samverkan med Studieförbundet Bilda, www.bilda.nu. På hemsidan hittar du blanketter för anmälan av studiecirkel. Hos Bilda kan du även få tips och stöd i din roll som ledare.

Som samtalsledare (detta behöver inte vara kyrkoherden) är du också en deltagare i gruppen vilket innebär att du även delar med dig av dig själv och dina tankar. Din uppgift är att hålla i strukturen och tiden så att alla får utrymme och att allas kunskap, erfarenheter och tankar tas tillvara.

Studieguiden innehåller ett förslag på 6–7 träffar. Detta är endast ett förslag. Tider antal träffar och annat disponeras naturligtvis på det sätt som passar gruppen bäst. På första träffen är det bra att komma överrens om vilka regler som gäller för samtalet, till exempel:

- Det personliga vi delar stannar i gruppen
- Det är ok att uttrycka tankar som inte är färdigtänkta
- Det är ok att ändra åsikt
- Alla talar i jagform
- Alla hjälps åt att ge varandra talutrymme
- Alla hjälps åt att hålla tidsramarna.
- Alla bidrar med sitt perspektiv och värdesätter att få ta del av andras.

Förslag på det praktiska arrangemanget runt cirkeln

- En lämplig gruppstorlek är 3–12 personer, om råden är större kan man med fördel ha två grupper.
- Tid, totalt: 14 x 45 minuter
- Sju träffar om 90 min, men man kan även dela upp det annorlunda så att man träffas 3 x 2 ¼ timme eller liknande. Viktigt är att man träffas minst tre gånger och 9x45 min. Annars kan man inte räkna detta som en studiecirkel.
- Den sjunde träffen är en utvärdering och samlande av konkreta resultat och steg man vill ta i församlingen.
- Varje deltagare bör ha *Församlingsordningen för Stockholms katolska stift* tillgänglig vid träffarna.
- Det är en fördel om även följande texter finns tillgängliga vid träffarna: Stiftets gamla församlingsordning tillsammans med dokumentet *Kommentarer till församlingsordningen och valordningen av den 31 maj 2009* samt *CIC, Codex iuris canonici*, (kyrkorätten) tillgänglig. Dessa texter kan vara bra för referenser och jämförelser.
- Man kan med fördel inleda samtalet med fika.
- Man väljer om man vill träffas hemma hos någon eller i församlingens lokaler.

Nedan följer ett förslag på frågor som kan behandlas i studiecirkeln samt ett förslag på hur texten kan delas upp för sju träffar. Till varje kapitel finns förmodligen fler frågor än man kan behandla på en träff. Frågorna i studiehanledningen är endast tänkta som förslag på frågor att ta upp i samtalet och att vid behov hjälpa samtalet och gruppen vidare i arbetet med församlingsordningen. Gruppen är självfallet helt fri att samtala om de frågor som den vill samtala om.

Följande två grundfrågor kan följa som en röd tråd för studiet:

- Vad betyder denna text i vår konkreta församlings verklighet? Med andra ord, är det något vi måste ändra på för att följa församlingsordningen?
- På vilket sätt kan denna text vägleda oss i vår församlingsutveckling? Med andra ord, finns det praktisk inspiration i texten som ger oss nya uppslag för vad vi kan göra på det administrativa och pastorala planet i vår församling?

Observera att detta är ett exempel. Det viktiga är att välja ett upplägg som passar gruppen.

Första träffen

Man läser följande avsnitt i församlingsordningen tillsammans:

- Biskopens inledning
- Avsnitt 1, Församlingar
- Avsnitt 2, Kapellförsamlingar

Förslag på frågor att samtala runt:

- * Texten från *Lumen Gentium* (VC II:s konstitution om Kyrkan) talar om Kyrkans väsen. Kyrkan är grundad av Kristus, är en gemenskap, utformad med en synlig struktur, buren av Herren och redskapet genom vilken nåd och Sanning strömmar över världen. Hur relaterar församlingsordningen och andra normerande dokument till denna text ur *Lumen Gentium*?

- * Vilket är förhållandet mellan kyrklig och civil rätt?
- * Församlingsordningen har två syften, att vara en ”praktiskt vägledning” och ”formell reglering”. Hur relaterar dessa till varandra?
- * Känner vi till vår församlings geografiska gränser, när den grundades och vilken vår församlings moderförsamling är?
- * Paragraf 1.4, uppfyller vi denna uppgift i vår församling? Finns det skäl för oss utifrån vår församlings särskilda karaktär, t ex dess historia, omgivning och sammansättning att definiera ytterligare uppgifter för vår församling?
- * Vad kan nyttan och syftet med en kapellförsamling vara?
- * Finns det, behövs det en kapellförsamling inom vår församlings område?

Andra träffen

Man läser följande avsnitt i församlingsordningen tillsammans:

- Avsnitt 3, Medlemskap i församling
- Avsnitt 4, Självvård i andra riter än den latinska och nationell självvård

Förslag på frågor att samtala runt:

- * Är man som katolik alltid medlem i en församling? Om inte, var ligger skillnaden och vilka implikationer har det för hur vi bedriver vår verksamhet? Finns det några särskilda satsningar som behöver göras när det gäller registrering av katoliker inom vår församlings område? Finns det några särskilda grupper som vi behöver satsa på?
- * Är det många som är aktiva hos oss men formellt är medlemmar i andra församlingar och tvärtom? Ställer det till problem? Har vi eller behöver vi särskilda rutiner för detta?
- * Vilka andra riter och nationella missioner är aktiva i församlingen? Hur stora grupper och vilken verksamhet handlar det om?
- * Hur uppfattar vi ansvarsfördelningen mellan vår kyrkoherde och de nationella själasörjarna och prästerna tillhöriga annan rit i vår församling?
- * Vilka möjligheter ser vi med deras verksamhet i församlingen? Finns det risker?
- * Vad kan vi göra/gör vi redan för att integrera de olika grupperna i församlingen? Vad kan vi göra/gör vi redan för att stärka dem som tillhör en annan rit i deras tillhörighet till denna rit?

Tredje träffen

Man läser följande avsnitt ur församlingsordningen tillsammans:

- Avsnitt 5, Kyrkoherde
- Avsnitt 6, Församlingsmöte
- Avsnitt 7, Kallelse till församlingsmöte
- Avsnitt 8, Församlingsmötets genomförande

Förslag på frågor att samtala runt:

- * Vilken roll i församlingens ledning har kyrkoherden enligt avsnitt 5 om kyrkoherden? Hur kommer det till uttryck att katolska kyrkan är en hierarkisk organisation som har sin yttersta auktoritet i Kristus och ingen demokratisk institution?
- * Kyrkoherden är själasörjare, herde, lärare, biskopens tillsatte förvaltare av församlingen, ledare, i förekommande fall arbetsgivare och chef, fastighets- och ekonomiansvarig. Behövs en fördelning av dessa arbetsuppgifter i vår församling för att avlasta kyrkoherden – en delegation till andra att utföra vissa uppgifter? Finns en sådan delegationsordning skriftligt?
- * Vilken roll har församlingsmötet och den ansvarsfrihet som ges vid församlingsmötet om kyrkan ytterst inte är en demokratisk institution och t ex församlingens ekonomi godkänns av Biskopen (jfr paragraferna 8.2 med 8.5-8.7, 11.5)?

- * Hur kan vi förstå och bäst nyttja församlingsmötet så att det blir ett konstruktivt och inspirerande möte som leder församlingens verksamhet framåt?
- * Finns det skriftliga rutiner för hur församlingsmötet förbereds i vår församling? Vilken roll har råden i förberedelsen av mötet?

Fjärde träffen

Man läser följande avsnitt ur församlingsordningen tillsammans:

- Avsnitt 9, Gemensamma bestämmelser för församlingens pastoral- och ekonomiråd
- Avsnitt 10, Församlingens pastoralsråd
- Avsnitt 11, Församlingens ekonomiråd

Förslag på frågor att samtala runt:

- * Om vi har två råd: Finns det skäl för oss att fundera runt ett samarbete mellan råden, t ex att ibland gestalta gemensamma möten mellan råden?
- * Om vi har ett gemensamt råd: Finns det skäl att dela upp rådet i arbetsutskott som ansvarar för olika arbetsområden?
- * Vilka kompetenser vill vi ha i våra råd, behöver vi adjungera personer till råden för att skaffa den kompetens som vi saknar.
- * Har vi behov av en tydlig arbetsordning för råden – ett slags arbetsbeskrivning som klart definierar hur vår församling vill ta stöd av råden och förväntar sig att de skall arbeta? Vilka är för- och nackdelarna med en sådan arbetsordning?
- * Kan ett råd rösta ned kyrkoherden och biskopen, regleras den frågan?
- * Hur skall vi förstå paragraf 9.8 att råden är ”kollegiala”, vad betyder det för grupperingar och särintressen?
- * Vad betyder paragraf 9.15 i församlingens vardag?
- * Pastoralrådets uppgift är att ”främja och utveckla församlingslivet” samt att ”stödja kyrkoherden och dem som av biskopen har fått själavårdande uppdrag i församlingen” (paragraf 10.1). Vad mer än att vara en extra arbetskraft åt kyrkoherden kan detta betyda? Vilka åsyftas i den sista satsen?
- * I paragraf 10.3 listas exempel på verksamhet som pastoralsrådet skall främja och i 10.4 skrivs det om fastställande av mål och uppgifter. Hur ser denna lista ut i vår församling? Hur har den kommit till stånd, ligger det t ex någon form av omvärldsanalys till grund för de mål och prioriteringar vi gör?
- * I paragraf 11.1 skrivs det att ekonomirådet ”ansvarar för förvaltningen av församlingens egendom och ekonomi.” Begreppet ”ansvar” implicerar beslutsrätt och utförandeplikt. Hur ser vi på detta i vårt råd? Har vi t ex (skriftligt) delegerat uppgiften att utföra vissa uppgifter inom såväl fastighetsförvaltning som ekonomihantering?
- * Hur löser vi i vårt råd de uppgifter som åläggs oss i paragrafen 11.3?
- * Hur tolkar vi ”väsentliga förändringar” av kyrkorummet i paragraf 11.4: att sätta in en ny tavla, staty, dopfont, orgel, altare?

Femte träffen

Man läser följande avsnitt ur församlingsordningen tillsammans:

- Avsnitt 12, Registrering, kyrkoböcker och arkiv
- Avsnitt 13, Ordinarie revision
- Avsnitt 14, Förtroenderevisor
- Avsnitt 15, Jäv
- Avsnitt 16, Överklagande
- Avsnitt 17, Undantag från församlingsordningen
- Avsnitt 18, Ändring av församlingsordningen
- Avsnitt 19, Upplösning eller delning av församling

Förslag på frågor att samtala runt:

- * Om vi har förtroenderevisorer hur nyttjar vi dem på bästa sätt? Om vi inte har det, behövs det?
- * Vilka konkreta situationer kan Jäv-paragraferna 15.1-2 handla om.
- * Har vi policys för upphandlingar inför exempelvis renoveringar eller rekrytering av personal?
- * Har vi behov av undantag från bestämmelserna?
- * Vet vi om och i så fall vilka församlingar som avdelats från vår församling? Finns det behov av att tänka i termer av församlingsdelning hos oss?

Sjätte träffen

Man läser stiftets valordning tillsammans

Förslag på frågor att samtala runt:

- * Vad bör vi tänka på vid nomineringen av personer till valnämnden? Vad kan bidra, respektive utgöra hinder för att de skall göra ett bra jobb.
- * Vad bör vi tänka på, utöver det som står i avsnitt tre, vid nomineringen av personer till råden? Vad kan bidra, respektive utgöra hinder för att de skall göra ett bra jobb?
- * Vad kan vi göra om t ex den enda person vi finner som kan ekonomi inte uppfyller de andra kriterierna som avsnitt tre lyfter fram?
- * Vad kan det bakomliggande syftet vara med paragraferna 3.4-3.6?
- * Hur handhar vi paragraf 5.3 i vår församling?
- * Vem i vår församling gör jobbet i samband med val (t ex upprättande av röstlängd, presentationen av kandidater och offentliggörande av resultat)? Finns det nedskrivna rutiner för detta hos oss?
- * Vad är syftet med alla dessa valsedlar, räcker det inte med en enkel handuppräknning eller att man skriver på egna lappar?
- * Har vi någon/några i församlingen som hjälper dem med röstningen som inte kan ta sig till kyrkan eller av andra skäl behöver hjälp?
- * Varför är paragraferna 8.7–8.8 viktiga?

Sjunde träffen

Denna träff används för att utvärdera studiecirkeln och se framåt.

- * Vad har varit positivt med studiecirkeln som arbetsform?
- * Har studiehandledningen varit till hjälp och stöd?
- * Vilka har varit de största och viktigaste positiva upplevelserna och insikterna som kommit ur studiecirkeln?
- * Vilka har varit de mest negativa upplevelserna med studiecirkeln. Kan vi åtgärda dem inför kommande arbete i råden?
- * Behöver vi sätta samman en handlingsplan, en lista med saker vi nu vill ta tag i, skriva ned visioner för vår församling osv?
- * Hur går vi vidare med det konkreta arbetet i församlingen utifrån de insikter studiecirkeln har gett oss?